

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Central (jud: S. Dimitriu)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: B. Bîrca, S. Iorgov, E. Clim)

DECIZIE

16 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Ala Cobăneanu
Svetlana Filincova
Victor Burduh
Galina Stratulat

examinând recursurile declarate de Andrian Ungureanu și Mihail Balan,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Maria Balan
împotriva lui Mihail Balan, Andrian Ungureanu și Instituția Publică „Agenția
Servicii Publice” cu privire la anularea contractului de vânzare-cumpărare,
recunoașterea dreptului de proprietate comună în devălmășie și partajarea bunului
imobil,

împotriva deciziei din 26 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 14 aprilie 2016, Maria Balan a depus cerere de chemare în judecată
împotriva lui Mihail Balan, Andrian Ungurean și ÎS „CRIS „Registru”
(actualmente IP „Agenția Servicii Publice”) cu privire la anularea contractului de
vânzare-cumpărare a bunului mobil, recunoașterea dreptului de proprietate comună
în devălmășie asupra bunului mobil și partajul acestuia.

În motivarea acțiunii a indicat că la 23 octombrie 1994 a încheiat căsătoria cu
Mihail Balan, în timpul căsătoriei s-au născut copii XXXXX.

Ulterior, incompatibilitatea caracterelor și viziunile contrare asupra modului
și principiilor de conviețuire în comun, în contextul atmosferei create, au condus-
o la convingerea fermă privind imposibilitatea păstrării familiei lor.

Reclamanta a specificat că cu Mihail Balan nu formează o familie din vara
anului 2013, deoarece acesta consuma frecvent băuturi alcoolice, avea un
comportament violent față de ea și copii, erau frecvent agresați fizic și moral, astfel
în acest sens a fost emisă și ordonanța de protecție, eliberată de Judecătoria
Botanica, mun. Chișinău la 13 februarie 2015.

A menționat că prin hotărârea din 29 ianuarie 2015 a Judecătoriei Botanica,
mun. Chișinău a fost desfăcută căsătoria sa încheiată cu Mihail Balan.

Totodată a relatat că în timpul căsătoriei, și anume la 13 iulie 2011, a fost
procurat autovehiculul de model „Mercedes Atego 1223”, nr. de înmatriculare

XXXXX, fapt ce se atestă prin: certificatul de înmatriculare, bonul unic de plată nr. 4733294 din 16 martie 2011, eliberat de vama Leușeni Albița, ordinul de încasare nr. 706360 din 16 martie 2011 eliberat de vama Leușeni Albița, ce atestă că pentru importarea mijlocului de transport, Mihail Balan a achitat suma de 31 202 lei, adeverința nr. 2395SV din 26 august 2014, eliberată de ÎS „CRIS „Registru”.

Reclamanta a invocat că din adeverința eliberată de ÎS „CRIS „Registru” la 12 martie 2015, a aflat că fostul soț, Mihail Balan, a înstrăinat în mod tacit autovehiculul nominalizat, lui Andrian Ungureanu, conform contractului de vânzare-cumpărare din 15 decembrie 2014, la prețul de 40 000 de lei.

A menționat că autocamionul de model „Mercedes Atego 1223”, nr. de înmatriculare XXXXX, a fost bun mobil obținut în timpul căsătoriei prin mijloace comune, fapt ce rezultă din actele anexate la prezenta cerere.

Mai mult, a afirmat că nu a dat acordul părâtului, ca bunul dat să fie înstrăinat, de asemenea acesta cunoștea faptul că era împotriva ca acest bun să fie obiectului unei convenții.

Astfel, a considerat că speței date urmează a fi aplicate prevederile art. 21 alin. (3)-(4) Codul familiei, art. 369 Cod civil și contractul de vânzare-cumpărare, încheiat între Mihail Balan și Andrian Ungurean, urmează a fi declarat nul, cu revenirea părților la poziția inițială, precum și să fie recunoscut dreptul de proprietate în devălmășie.

De altfel, reclamanta a specificat că deoarece bunul mobil nu poate fi partajabil, speței date urmează a fi aplicată prevederea art. 361, alin. (2) Cod civil.

Reclamanta a solicitat anularea contractului de vânzare-cumpărare din 05 decembrie 2014, încheiat între Mihail Balan și Andrian Ungurean; recunoașterea dreptului de proprietate în devălmășie după Maria Balan, Mihail Balan asupra autovehiculului de model „Mercedes Atego 1223”, nr. de înmatriculare XXXXX; atribuirea bunului mobil în proprietatea exclusivă a lui Mihail Balan; obligarea lui Mihail Balan la plata unei sulte, corespunzătoare cotei-părți ce aparține Mariei Balan; încasarea din contul lui Mihail Balan a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 13 iunie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de Maria Balan; a fost declarat ca fiind nul contractul de vânzare-cumpărare din 05 decembrie 2014, încheiat între Mihail Balan și Andrian Ungurean, ce are ca obiect autovehiculul de model „Mercedes Atego” cu repunerea părților în poziția anterioară, și anume: a) restituirea de către Mihail Balan lui Andrian Ungurean a sumei de 40 000 de lei; b) anularea reînmatriculării după Andrian Ungurean și restituirea mijlocului de transport către Mihail Balan, unitate ce constituie proprietate comună a Mariei Balan Maria și a lui Mihail Balan; a fost partajat bunul mobil, autovehiculul de model „Mercedes Atego”, în cote-părți egale: a) cu atribuirea dreptului de proprietate asupra unității de transport lui Mihail Balan; b) atribuirea Mariei Balan, a unei sulte din contul lui Mihail Balan, în sumă de 190638,50 de lei; a fost încasat din contul lui Mihail Balan în beneficiul Mariei Balan, cheltuielile de judecată în sumă de 1 040 de lei; a fost respinsă ca neîntemeiată cererea în partea înaintării acesteia către ÎS „CRIS Registru” (actualmente IP „Agenția Servicii Publice”), și în partea recunoașterii dreptului de proprietate în devălmășie; a fost încasat din contul lui Mihail Balan în beneficiul statului, taxa de stat compensată în sumă de 5 419,15 lei.

Invocând ilegalitatea hotărârii primei instanțe, la 19 iunie 2018 Mihail Balan a declarat apel, prin care a solicitat casarea integrală a hotărârii din 13 iunie 2018 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru cu rejudecarea cauzei și emiterea unei hotărâri de respingere a acțiunea înaintate de Maria Balan.

La 12 iulie 2018, Andrian Ungureanu a declarat apel împotriva hotărârii din 13 iunie 2018 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru și a solicitat casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii înaintate de Maria Balan.

La 13 iulie 2018, Maria Balan a declarat apel împotriva hotărârii din 13 iunie 2018 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru și a solicitat casarea acesteia, în partea respingerii cerinței de încasare a cheltuielilor legate de acordarea asistenței juridice, cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri, de încasare a cheltuielile de judecată și anume pentru acordarea asistenței juridice.

Prin decizia din 26 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău au fost respinse apelurile declarate de Mihail Balan, Maria Balan și Andrian Ungureanu și a fost menținută hotărârea din 13 iunie 2018 a Judecătoria Chișinău, sediul Central.

Pentru a soluționa astfel, prin prisma art. 19, 20, 21 Codul familiei, art. 216, 217, 221, 369, 371, 372, 753 din Codul civil, instanța de apel a considerat întemeiată soluția primei instanțe.

Totodată, Curtea de Apel Chișinău a menționat că Maria Balan nu a dat acordul la înstrăinarea mijlocului de transport litigios, iar Mihail Balan a efectuat tranzacția fără acordul Mariei Balan, în timpul în care părțile nu formau deja o familie, mai mult înstrăinarea a avut loc în momentul aflării părților în proces de divorț, anume în perioada termenului de împăcare de 2 luni acordat de instanță.

Instanța de apel a relevat că conform cererii de chemare în judecată depuse de Maria Balan, bunul litigios a fost înstrăinat fără acordul și contrar voinței sale de către Mihail Balan, încheierea acestei convenții având intenția micșorării masei bunurilor comune supuse partajului foștilor soți, părțile convenției Mihail Balan și Andrian Ungurean prin actul încheiat nu au avut intenția ca acesta să producă careva efecte juridice, adică de a preda bunul efectiv și de a primi efectiv prețul, or în cadrul ședinței de judecată s-a probat netransmiterea efectivă a bunului, lipsind probe ale remiterii efective a prețului.

La 17 iunie 2019, Andrian Ungureanu a declarat recurs împotriva deciziei din 26 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat casarea integrală a acesteia și a hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că consideră ilegală decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, emisă ca urmare a aplicării eronate a normelor de drept materiale și a normelor de drept procedural.

Recurentul a specificat că instanțele de judecată nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată și au aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată.

Totodată, în susținerea recursului a indicat motive de fapt și de drept expuse pe parcursul examinării cauzei în instanțele de judecate ierarhic inferioare.

La 18 iunie 2019, Mihail Balan a declarat recurs împotriva deciziei din 26 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat casarea integrală a acesteia și a hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că consideră ilegală decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, emisă ca urmare a aplicării eronate a normelor de drept materiale și a normelor de drept procedural.

Recurentul a specificat că instanțele de judecată nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată și au aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată.

De asemenea, în susținerea recursului a indicat motive de fapt și de drept expuse pe parcursul examinării cauzei în instanțele de judecate ierarhic inferioare.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 26 februarie 2019.

Materialele cauzei atestă expedierea participanților la proces a copiei deciziei motivate prin scrisoarea de însoțire din 17 aprilie 2019 (f.d. 72, Vol. II), dar la materialele cauzei lipsește dovada de recepționare a acesteia de către recurenți.

Astfel, recursurile declarate la 17 iunie 2019 și la 18 iunie 2019, sunt în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

În corespundere cu art. 441 Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 18 septembrie 2019 a Curții Supreme de Justiție recursurile declarate de Mihail Balan și Andrian Ungureanu au fost considerate admisibile și au fost fixate spre examinare într-un complet de 5 judecători, în vederea examinării fondului recursurilor.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în cererea de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de Andrian Ungureanu și de a admite recursul declarat de Mihail Balan.

În motivarea acestei concluzii se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) și b) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs; să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Astfel, actele cauzei cert denotă că Maria Balan adresându-se cu acțiune împotriva lui Mihail Balan, Andrian Ungurean și ÎS „CRIS „Registru” (actualmente IP „Agenția Servicii Publice”) a solicitat anularea contractului de vânzare-cumpărare din 05 decembrie 2014, încheiat între Mihail Balan și Andrian Ungurean; recunoașterea dreptului de proprietate în devălmășie după Maria Balan, Mihail Balan asupra autovehiculului de model „Mercedes Atego 1223”, nr. de înmatriculare XXXXX; atribuirea bunului mobil în proprietatea exclusivă a lui Mihail Balan; obligarea lui Mihail Balan la plata unei sulte, corespunzătoare cotei-părți ce aparține Mariei Balan; încasarea din contul lui Mihail Balan a cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu examinarea prezentei acțiuni, prima instanță prin hotărârea din 13 iunie 2018 a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Maria

Balan; a declarat ca fiind nul contractul de vânzare-cumpărare din 05 decembrie 2014, încheiat între Mihail Balan și Andrian Ungurean, ce are ca obiect autovehiculul de model „Mercedes Atego” cu repunerea părților în poziția anterioară, și anume: a) restituirea de către Mihail Balan lui Andrian Ungurean a sumei de 40 000 de lei; b) anularea reînmatriculării după Andrian Ungurean și restituirea mijlocului de transport către Mihail Balan, unitate ce constituie proprietate comună a Mariei Balan Maria și a lui Mihail Balan; a partajat bunul mobil, autovehiculul de model „Mercedes Atego”, în cote-părți egale: a) cu atribuirea dreptului de proprietate asupra unității de transport lui Mihail Balan; b) atribuirea Mariei Balan, a unei sulțe din contul lui Mihail Balan, în sumă de 190638,50 de lei; a încasat din contul lui Mihail Balan în beneficiul Mariei Balan, cheltuielile de judecată în sumă de 1 040 de lei; a respins ca neîntemeiată cererea în partea înaintării acesteia către ÎS „CRIS Registru” (actualmente IP „Agenția Servicii Publice”), și în partea recunoașterii dreptului de proprietate în devălmășie; a fost încasat din contul lui Mihail Balan în beneficiul statului, taxa de stat compensată în sumă de 5 419,15 lei.

Verificând legalitatea hotărârii primei instanțe, Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 26 februarie 2019 a respins apelurile declarate de Mihail Balan, Maria Balan și Andrian Ungureanu și a menținut hotărârea din 13 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, în parte, corect a constatat ca fiind întemeiată și legală soluția primei instanțe de admitere a parțială a cererii de chemare în judecată, în cazul în care conform art. 38 alin. (2) lit. a) din Codul familiei, în cazul lipsei unui acord între soți prevăzut la alin. (1) sau dacă se va dovedi că acordul lezează drepturile și interesele copiilor minori sau ale unuia dintre soți, instanța judecătorească este obligată să împartă, la cererea soților (a unuia dintre ei), bunurile lor proprietate în devălmășie.

Conform art. 19 alin. (1) din Codul familiei, bunurile dobândite de către soți în timpul căsătoriei sunt supuse regimului proprietății în devălmășie.

Art. 20 alin. (1) din Codul familiei, stabilește că bunurile dobândite de către soți în timpul căsătoriei aparțin ambilor cu drept de proprietate în devălmășie, conform legislației.

Conform art. 21 alin. (1) - (4) din Codul familiei, soții, de comun acord, posedă, folosesc și dispun de bunurile comune. Fiecare dintre soți este în drept să încheie convenții prin care să dispună de bunurile comune, cu excepția bunurilor imobile, acordul celuilalt soț fiind prezumat. Convenția contrară dispozițiilor prezentului cod, prin care se micșorează ori se suprimă comunitatea de bunuri, este declarată nulă de către instanța judecătorească. Convenția încheiată de unul dintre soți poate fi declarată nulă de către instanța judecătorească, la cererea celuilalt soț, dacă se va stabili că celalaltă parte a convenției a știut sau trebuia să fi știut că al doilea soț este împotriva încheierii convenției respective. Cererea privind declararea nulității convenției poate fi depusă în termen de 3 ani din momentul când celălalt soț a aflat sau trebuia să fi aflat despre încheierea acesteia.

Totodată, în corespundere cu prevederile art. 371, alin. (1) și (2) din Codul civil, bunurile dobândite de soți în timpul căsătoriei sunt proprietatea lor comună în devălmășie dacă în conformitate cu legea sau contractul încheiat între ei, nu este stabilit un alt regim juridic pentru aceste bunuri. Orice bun dobândit de soți în

timpul căsătoriei se prezumă proprietate comună în devălmășie până la proba contrară.

Conform art. 369 alin. (3) din Codul civil, actul juridic de dispoziție încheiat de unul dintre coproprietarii devălmași poate fi declarat nul dacă se face dovadă că cealaltă parte știa sau trebuia să știe despre acordul care limitează dreptul de dispoziție, despre faptul că ceilalți coproprietari devălmași sunt împotriva încheierii actului juridic sau că nu a fost cerut acordul la înstrăinarea imobilelor.

Prin prisma normelor precitate raportate la actele cauzei, instanțele de judecată ierarhic inferioare întemeiat au constatat că Maria Balan nu a dat acordul la înstrăinarea mijlocului de transport litigios, Mihail Balan efectuând tranzacția fără acordul acesteia, în timpul în care părțile nu formau deja o familie.

Concomitent, conform hotărârii din 29 ianuarie 2015 a Judecătoria Botanica, mun. Chișinău și explicațiilor depuse de Maria Balan, neobiectate de participanții la proces, se denotă că înstrăinarea bunului mobil a avut loc în momentul aflării părților în proces de divorț, în special, anume în perioada termenului de împăcare de 2 luni acordat de instanța de judecată, fără acordul Mariei Balan, iar lipsa acordului acesteia nu a fost contestat de Mihail Balan și Andrian Ungureanu.

Mai mult, conform Adeverinței din 12 martie 2015 se atestă că Mihail Balan la aceeași dată la care a vândut vehiculul lui Andrian Ungurean, în perioada procesului de divorț, l-a primit de la cumpărătorul Andrian Ungureanu în locațiune.

Totodată, nefiind contestată posesia și folosința ulterioară a vehiculului de către pretinsul vânzător, reținând relația de prietenie dintre Andrian Ungurean și Mihail Balan, instanța de apel întemeiat a învederat că aceste aspecte confirmă cu certitudine lipsa efectelor juridice a contractului indicat.

Pe de altă parte, se constată ca nefiind dovedită existența acordului la înstrăinare, acordul celui alt soț, adică a Mariei Balan, acord prezumat de art. 21 alin. (2) din Codul familiei, prezumție care operează până la proba contrară.

Deși, Mihail Balan a indicat în cererea de apel precum că Maria Balan a cunoscut de faptul că în perioada anilor 2011-2014 au fost împrumutați bani, precum și despre vânzarea autovehiculului, acest fapt nu a fost probat prin nici un înscris, or, în corespundere cu art. 118, alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Astfel, instanțele de judecată corect au concluzionat că acordul Mariei Balan la perfectarea contractului litigios nu a avut loc, iar conform art. 216 din Codul civil, actul juridic este nul în temeiurile prevăzute de prezentul cod (nulitate absolută).

Conform art. 217 din Codul civil, nulitatea absolută a actului juridic poate fi invocată de orice persoană care are un interes născut și actual. Instanța de judecată o invocă din oficiu. Nulitatea absolută nu poate fi înlăturată prin confirmarea de către părți a actului lovit de nulitate. Acțiunea în constatare a nulității absolute este imprescriptibilă.

În temeiul art. 221, alin. (1) din Codul civil, actul juridic încheiat fără intenția de a produce efecte juridice (actul juridic fictiv) este nul.

Actele juridice fictive și cele simulate au menirea să creeze o aparență juridică pentru terți și implică: o neconcordanță intenționată între voința reală și voința declarată și această neconcordanță are ca scop amăgirea terților.

Motivele actelor juridice fictive și simulate pot fi diferite: ocolirea unor dispoziții legale imperative, fraudarea fiscoșului sau a creditorilor, ascunderea față de public a anumitor operații juridice etc.

Actul juridic încheiat fără intenția de a produce efecte juridice (actul juridic fictiv) este lovit de nulitate absolută, deoarece în cazul acestui act lipsește unul din elementele definitorii ale actului juridic consfințit în art. 195 – intenția de a da naștere, modifica, sau stinge drepturi și obligații civile. Manifestarea de voință în cazul actului juridic fictiv este falsă și are ca scop inducerea în eroare a altor persoane, creând aparența existenței actului juridic în realitate. De exemplu, pentru a evita aplicarea măsurilor de executare silită asupra bunurilor sale, persoana încheie un contract de donație cu o rudă de a sa, fără intenția de a transmite proprietatea, ci doar în scopul creării aparenței săvârșirii actului în cauză.

Totodată, conform art. 753 alin. (1) din Codul civil, prin contractul de vânzare-cumpărare, o parte (vânzător) se obligă să predea un bun în proprietate celeilalte părți (cumpărător), iar aceasta se obligă să preia bunul și să plătească prețul convenit.

Astfel, actele cauzei denotă cert că bunul litigios a fost înstrăinat fără acordul și contrar voinței sale de către Mihail Balan, încheierea acestei convenții având intenția micșorării masei bunurilor comune supuse partajului foștilor soți, părțile convenției Mihail Balan și Andrian Ungurean neavând intenția de a produce efecte juridice, adică de a preda bunul efectiv și de a primi efectiv prețul, or, în cadrul ședinței de judecată s-a probat netransmiterea efectivă a bunului, lipsind probe ale remiterii efective a prețului.

Așadar, la caz, nu pot fi reținute argumentele invocate de Andrian Ungurean, precum că a suportat și cheltuieli pentru întreținerea mijlocului de transport ceia ce se atestă și prin copii de bonuri fiscale și facturi (f.d. 66-69, 142- 153), deoarece aceste înscrisuri nu conțin date cu privire la cine a fost plătitorului serviciilor, nefiind indicat nici la care mijloc de transport se referă.

Nu pot fi reținute nici argumentele lui Andrian Ungurean, bazate pe faptul că bonul unic de plată nr. 4733294 eliberat de vama Leușeni Albița atestă că autocamionul a fost importat în țară de Mihail Balan, care ar fi achitat suma de 31202 lei, ori aceste argumente nu înlătură regimul proprietății în devălmășie.

Reieșind din cele relatate, instanța de recurs apreciază ca fiind neîntemeiate argumentele recurenților cu privire la faptul că contractul de vânzare-cumpărare încheiat între ei a fost unul perfect legal, cu respectarea tuturor cerințelor legale prevăzute de art. 199, 200, 753, 756, 757 din Codul civil, în cazul în care conform argumentelor invocate de Maria Balan și reținute de instanțele de judecată ierarhic inferioare în coroborare cu probatoriul administrat, se confirmă caracterul fictiv și încheierea actului fără intenția de a produce efecte juridice.

Mai mult, actele cauzei atestă că Andrian Ungureanu cunoștea despre divorțul dintre Mihail Balan și Maria Balan, urmare a relațiilor de prietenie cu Mihail Balan, fapt care în cumul cu lipsa transmiterii posesiei și folosinței bunului mobil, confirmă cu certitudine că acesta nu a fost cumpărător de bună-credință, chiar dacă Andrian Ungureanu susține precum că a achitat suma de 40 000 de lei, pentru procurarea autovehiculului în litigiu.

Cu referire la argumentele recurentului Mihail Balan precum că în perioada căsătoriei numai el a întreținut întreaga familie, iar Maria Balan a fost ocupată numai cu gospodăria, precum și afirmațiile acestuia ce țin datoriile care ar fi fost folosite în comun pentru gospodărie, instanța de apel corect a reiterat prin prisma

art. 118, 121 din Codul de procedură civilă, că acestea nu confirmă și nici nu infirmă raportul litigios stabilit.

În subsidiar, prin prisma art. 217, 219 din Codul civil, Colegiul consideră că instanțele de judecată întemeiat au concluzionat de a admite parțial cererea de chemare în judecată și a declara nul contractul de vânzare-cumpărare încheiat între Mihail Balan și Andrian Ungurean.

Totodată, instanțele corect au statuat că bunul mobil în litigiu reprezintă bun care urmează a fi supus împărțirii, în cazul în care conform art. 370 din Codul civil, împărțirea bunului proprietate comună în devălmășie între coproprietarii devălmași se va face proporțional aportului fiecăruia la dobândirea bunului. Până la proba contrară, aportul proprietarilor devălmași este prezumat a fi egal.

Conform art. 373 din Codul civil, în cazul împărțirii bunurilor proprietate comună în devălmășie a soților, părțile lor se consideră egale.

Art. 361 alin. (1)-(2) din Codul civil, statuează că împărțirea bunului proprietate comună pe cote-părți se face în natură, proporțional cotei-părți a fiecărui coproprietar. Dacă bunul proprietate comună pe cote-părți este indivizibil ori nu este partajabil în natură, împărțirea se face prin: a) atribuirea întregului bun, în schimbul unei sulte, în favoarea unui ori a mai multor coproprietari, la cererea lor; b) vânzarea bunului în modul stabilit de coproprietari ori, în caz de neînțelegere, la licitație și distribuirea prețului către coproprietari proporțional cotei-părți a fiecăruia dintre ei.

Reținând prevederile legale enunțate, faptul că doar Mihail Balan utilizează bunul mobil, pornind de la prezumția egalității aportului proprietarilor devălmași la dobândirea bunului, valoarea bunului stabilită de expert, care conform raportului de expertiză din 10 august 2017 (f.d. 162), a fost evaluat la prețul de 381 279 de lei, faptul că bunul este indivizibil prin natura sa, acordul Mariei Balan de a primi sultă, instanța de apel întemeiat a concluzionat în sensul partajării bunului mobil, în cote-părți egale: a) cu atribuirea dreptului de proprietate asupra unității de transport lui Mihail Balan; b) atribuirea Mariei Balan, a unei sulte din contul lui Mihail Balan în sumă de 190 638,50 de lei.

De asemenea, Colegiul Curții de Apel Chișinău corect a apreciat ca neîntemeiate argumentele lui Mihail Balan și Andrian Ungureanu precum că ultimul este proprietar de bună-credință, în cazul în care conform art. 307 din Codul civil, este considerată posesor de bună-credință persoana care posedă legitim sau care se poate considera îndreptățită să posede în urma unei examinări diligente, necesare în raporturile chile, a temeiurilor îndreptățirii sale. Buna-credință este prezumată. Posesiunea de bună-credință încetează dacă proprietarul sau o altă persoană cu drept preferențial înaintează posesorului pretenții întemeiate.

În sensul art. 331 din Codul civil, dobânditorul de bună-credință dobândește dreptul de proprietate asupra bunului mobil și în cazul în care cel care a dispus de bun nu era proprietarul lui. Nu există bună-credință când dobânditorul știa sau trebuia să știe că cel de la care a dobândit bunul nu era proprietarul lui. Buna-credință trebuie să subziste până în momentul intrării în posesiune inclusiv. Dobânditorul de bună-credință nu dobândește dreptul de proprietate asupra bunurilor mobile în cazul în care bunul este furat, pierdut sau ieșit în alt mod din posesiunea proprietarului contrar voinței lui sau dobânditorul l-a obținut cu titlu gratuit. Această regulă nu se aplică în cazul dobândirii banilor, a valorilor mobiliare la purtător sau a bunurilor înstrăinate la licitație.

Astfel, pentru a fi întrunite condițiile bunei-credințe, legiuitorul a prevăzut obligația persoanei, la caz a lui Andrian Ungurean, să posede legitim bunul, sau să se poată considera îndreptățit să posede în urma unei examinări diligente, necesare în raporturile civile, a temeiurilor îndreptățirii sale - condiții care nu se atestă în speță, în cazul în care actele cauzei denotă contrariul și anume că acesta nu posedă bunul mobil indicat.

Or, urmare a celor supra relatate, reținând faptul că contractul de vânzare-cumpărare din 05 decembrie 2014, încheiat între Mihail Balan și Andrian Ungurean, a fost unul fictiv (art. 221 din Codul civil), lovit de nulitate absolută (art. 216 din Codul civil), Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră ca fiind greșită soluția primei instanțe, menținută prin decizia instanței de apel, în partea în care au hotărât de a repune părțile în poziția anterioară cu restituirea de către Mihail Balan lui Andrian Ungureanu a sumei de 40 000 de lei, deoarece actul juridic este fictiv.

În conexiunea celor relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanțele de judecată, prin prisma argumentelor expuse în cererea de chemare în judecată, cât și cele expuse în cererea de apel, în raport cu materialele cauzei, corect au aplicat legea materială ce guvernează raportul juridic litigios, creând condiții obiective participanților la proces, însă incorect au hotărât de a încasa de a repune părțile în poziția inițială prin restituirea de către Mihail Balan lui Andrian Ungureanu a sumei de 40 000 de lei.

Urmare a celor indicate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră neîntemeiate afirmațiile recurentului Andrian Ungureanu precum că instanța de apel nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele ce au importanță pentru soluționarea cauzei, nefiind dovedite circumstanțele considerate de instanță ca stabilite, iar concluziile instanței expuse în hotărâre, sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei, deoarece acestea contravin constatărilor relatate.

Din considerentele relatate supra și rezultând din faptul că aspectele cauzei au fost constatate de către instanța de apel și prima instanță, verificarea suplimentară a unor dovezi nefiind necesară, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de Andrian Ungureanu și de a admite recursul declarat de Mihail Balan, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe în partea repunerii părților în poziția inițială, prin restituirea de către Mihail Balan lui Andrian Ungureanu a sumei de 40 000 de lei, cu pronunțarea unei noi hotărâri în această parte.

În conformitate cu art. 442, 444, art. 445 alin. (1) lit. a) și b), alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se resping recursurile declarate de Andrian Ungureanu.

Se admite recursul declarat de Mihail Balan.

Se casează decizia din 26 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 13 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Maria Balan împotriva lui Mihail Balan, Andrian Ungureanu și Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” cu privire la anularea contractului de vânzare-cumpărare, recunoașterea dreptului de proprietate comună

în devălmășie și partajarea bunului imobil, în partea restituirii de către Mihail Balan lui Andrian Ungureanu a sumei de 40 000 de lei, cu pronunțarea unei noi hotărâri în această parte, prin care:

Se respinge cerința de repunere a părților în poziția anterioară, prin restituirea de către Mihail Balan lui Andrian Ungureanu a sumei de 40 000 (patruzeci mii) de lei.

În rest, decizia din 26 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 13 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Ala Cobăneanu

Svetlana Filincova

Victor Burduh

Galina Stratulat